



Kontaktperson  
Miljöavdelningen  
Johannes Elamzon  
010-224 15 62  
Johannes.elamzon@lansstyrelsen.se

Infrastrukturdepartementet  
[i.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:i.remissvar@regeringskansliet.se)  
[andreas.kannesten@regeringskansliet.se](mailto:andreas.kannesten@regeringskansliet.se)  
[i.e.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:i.e.remissvar@regeringskansliet.se)  
I2019/03474/E

## Yttrande över Mer biogas! För ett hållbart Sverige (SOU 2019:63)

Länsstyrelsen Skåne lämnar följande yttrande över biogasmarkandsutredningens förslag Mer biogas! För ett hållbart Sverige (SOU 2019:63)

### Sammanfattning

Länsstyrelsen instämmer i förslaget med följande synpunkter:

- Tillstyrker nationellt mål för biogasproduktion
- Tillstyrker tre *produktionspremier* under 10 år (stödpaket 1) och stöd till *teknikutveckling* (stödpaket 2)
- Tillstyrker förslaget till finansiering för stödpaket 1
- Tillstyrker att biogas befrias från energi- och koldioxidskatt fram till 2030
- Tillstyrker införande av ett biogasregister med ursprungsgarantier
- Tillstyrker att inkludera biogas i miljölastbilspremien och den s.k. miljöbilsförordningen.
- Tillstyrker ökad vägledning för miljötillsyn och koncentrera prövningen till färre länsstyrelser.
- Tillstyrker att uppdra Jordbruksverket att föreslå ett mål för användningen av biogödsel i det svenska jordbruket
- Tillstyrker uppdrag till länsstyrelserna om förbättrad regional samordning för biogas och regionala kretslopp
- Saknar i utredningen ett utökat resonemang kring biogasens betydelse för Sveriges samhällsberedskap och självförsörjningsgrad
- Saknar i utredningen fler skarpa styrmedelförslag för hur biogasanvändning prioriteras i transportsektorn och därefter i industrisektor
- Föreslår att utöver Jordbruksverket också Naturvårdverket och Energimyndigheten får vissa uppdrag inom biogasområdet för bättre samordning.



## Bakgrund

Regeringen beslutade den 31 maj 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att kartlägga hur biogasens nytta som resurs kan tas till vara på bästa sätt och ge förslag på hur biogas kan ges konkurrens-kraftiga villkor genom långsiktigt stabila spelregler.

## Sammanfattning av några av de viktigaste förslagen i utredningen

### Mål

- Mål om 10 TWh biogas till 2030 (7 TWh rötning), alltså 7 gånger mer än dagens produktion. Skulle kunna sänka klimatutsläppen med 3-5 % nationellt.

### Användning

- Biogas befrias från energi- och koldioxidskatt fram till 2030

### Produktion

Tre *produktionspremier* under 10 år (stödpaket 1)

- 40 öre/kWh gödselgaspremie
- 20-30 öre/kWh uppgraderingspremie (rågas uppgraderas till naturgaskvalitet)
- 10-15 öre per kWh för att förvätska gasen (flytande gas)

Två stöd till *teknikutveckling* (stödpaket 2)

- Finansiella verktyg som lån och garantier för att minska företagsekonomiska risker och kapitalkostnader (så att konkurrenskraft mot naturgas garanteras)
- Premie för produktion och förädling av biogas och andra förnybara gaser med andra tekniker än rötning (prisnivå = vinnande bud i aktion)

### Andra viktiga förslag

- Införande av ett biogasregister med ursprungsgarantier för att möjliggöra bättre handel och styrning såsom att tillgodoräkna biogasen i EU-ETS
- Införande av höjda krav på insamling av organiskt avfall för att öka mängden substrat.
- Inkludera biogas i miljölastbilspremien och den s.k. miljöbilsförordningen.
- Ökad vägledning för miljötillsyn och koncentrera prövningen till färre länsstyrelser.
- Uppdrag åt Jordbruksverket att föreslå ett mål för användningen av biogödsel i det svenska jordbruket
- Uppdrag till länsstyrelserna om förbättrad regional samordning



## Länsstyrelsens synpunkter

### Övergripande synpunkter

Biogasmarknadsutredningens betänkande ger en bra övergripande beskrivning av nuläge för svensk biogas och biogasmarknadens aktörer, gällande lagstiftning och andra styrmedel och det framtida behovet. Förslaget utgör därmed ett bra kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet inom detta område och de styrmedel som föreslås. Länsstyrelsen Skåne är positiv till att utredningen har tillkommit och hoppas nu på ett skyndsamt verkställande av flertalet av de förslagna styrmedlen.

Ett flertal offentliga utredningar har konstaterat att det är önskvärt med en tydlig statlig satsning för att utöka den inhemska drivmedelsproduktionen. Klimatpolitiska rådets årsrapport 2020, som presenterades i mars, ger en av de tydliga rekommendationerna till regeringen är att snarast fastställa en tidplan för aviserade insatserna vad gäller svensk produktion av hållbara, förnybara drivmedel samt avsätt nödvändiga resurser för genomförandet. Länsstyrelsen delar Klimatpolitiska rådets bedömning.

Länsstyrelsen Skåne ser biogas som ett nyckelområde i det fortsatta klimat- och energiarbetet. Biogas är även ett av de områden där synergieffekter mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga vinster är tydligast. Länsstyrelsen ser därför mycket positivt på ett ökat utnyttjande och stöd till biogas som ett kostnadseffektivt sätt att nå både tillväxtpolitiska mål och våra nationella miljömål.

Skåne har exceptionellt goda förutsättningar för biogas. Den bild av nuläget och framtidsutsikterna vad gäller biogasproduktion som utredningen presenterar delas av ett flertal privata och offentliga aktörer i Skåne. Skåne är redan idag det län som producerar mest biogas (0,4 TWh) och ett flertal satsningar ligger i startgroparna. Biogasanvändningen i länet (0,6 TWh) är större än den regionala produktionen och Skåne har en relativt god infrastruktur vad gäller distribution av biogas i form av gasnät och gastankställe. I Skåne finns och ledande forskning inom biogas. Lunds universitet, LTH och SLU har internationellt erkänd forskning i Skåne inom bland annat bioteknik, energigrödor och energisystem. Totalt bedriver ett trettiotal forskare forskning med koppling till biogas. En stor andel av de svenska företag som levererar biogasteknik och biogaslösningar finns också i Skåne.

I Skåne har vi under lång tid arbetat för proaktiva och långsiktiga styrmedel för biogas. Inom ramen för Klimatsamverkan Skåne (KSS) har vi under drygt 10 år haft en rad dialoger och inspel till regering/ riksdag och nationella myndigheter vad gäller biogasens framtid. KSS är en gemensam offentlig plattform för klimatarbetet i Skåne, som etablerades av Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Kommunförbundet Skåne 2010.



## Detaljerade synpunkter

### *Avsnitt 8.7 Att i hög grad förlita sig på importerade biodrivmedel bedöms vara riskabelt*

Utredningen bedömer att konsumtionen av biodrivmedel kan förväntas öka globalt samtidigt som efterfrågan på biomassa från andra sektorer kan förväntas öka. Detta kan i sin tur leda till ökade priser på såväl flytande som gasformiga biodrivmedel. Utredningen bedömer därmed att det är riskabelt att i så pass hög utsträckning som i dag förlita sig på importerade biodrivmedel. Det tar förhållandevis lång tid att bygga upp inhemsk produktionskapacitet av biodrivmedel.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att Sveriges beroende av importerade drivmedel är riskabelt. Länsstyrelsen saknar i utredningen ett utökat resonemang kring biogasens betydelse för Sveriges samhällsberedskap och självförsörjningsgrad. Detta gäller inte bara för drivmedelsanvändningen utan även för bland annat kraftvärmeproduktionen. Biogas är idag helt dominerad vad gäller regional drivmedelsproduktion och har med utredningens förslag till produktionsmål en potential att bidra till minst 10 procent av det regionala drivmedelsbehovet. Biogasen är närproducerad. En ökad produktion i Sverige bidrar till att minska importen av fossila drivmedel och av biodrivmedel och därmed försörjningstrygghet.

### *Avsnitt 12.1 Sammanfattande iakttagelser och förslag*

Länsstyrelsens stödjer införande av stödpaket I och stödpaket II. Speciellt viktigt att stödpaket I snabbt kommer på plats för att inte riskera att nuvarande biogasproduktion avvecklas.

Länsstyrelsen kan konstatera att biogasproduktionen har sjunkit något i Skåne de senaste åren. Samtidigt så har ett flertal investeringar i ny biogasproduktion lagts på is eller skjutits upp även där det finns beslut om investeringsstöd. Samtidigt ser vi att användningen av biogas ökar både i offentlig sektor och industrin. Föreslagna styrmedel är en bra början för att säkerhetsställa att långtgående investeringsplaner genomförs och minskar risken för avveckling av befintlig biogasproduktion. Länsstyrelsens bedömningar är att de ojämlika konkurrensvillkor som råder på marknaden idag, där utländsk biogas subventioneras med högre premier i produktionslandet, kommer att bestå även efter att stödpaket I införs. Det är därför viktigt med en kraftfull och koordinerad kontrollstation senast 2023 med ett tydligt mandat. Länsstyrelsen ser väldigt positivt på att realisera den stora biogaspotential som Skåne har med alla de nyttor som detta skapar.

Biogasens producerad av restströmmar har stor samhällsnytta. Samtidigt saknar Länsstyrelsen en djupare analys hur biogas ska bli långsiktigt konkurrenskraftig i de



sektorer den ger störst nytta. Framtida styrmedel bör utformas så att konkurrensen säkerhetsställs. Det handlar om olika typer av styrmedel då biogasen har en komplex värdekedja.

Utredningen föreslår att biogasanvändning bör prioriteras i transportsektorn och därefter i industrisektor. Utredningen lägger fram få egna förslag till hur detta ska ske utan hänvisar mångt och mycket till pågående utredningar och initiativ där biogasen bör beaktas. Länsstyrelsen skulle gärna sett fler förslag som snabbare skulle stor effekt i efterfrågan på biogas i dessa sektorer. Det handlar bl.a. om hur LBG snabbt ska få genomslag för tunga transporter på väg och hur naturgasanvändningen i industrin kan ersättas med biogas.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning är att nuvarande förslag till stödpaket I och stödpaket II inte är tillräckliga för att uppnå det mål som föreslås, men är en bra början.

#### ***Klimatklivet (s 519)***

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att biogasinvesteringar även fortsättningsvis ska kunna söka stöd från Klimatklivet, även efter införande av de nya styrmedlen. Hänsyn tas till de förändrade produktionskostnaderna vid de lönsamhetskalkyler som tas fram i samband med ansökan till Klimatklivet. Dessutom används medel från bl.a. Klimatklivet för att stimulera efterfrågan på biogas, vilket stärker lönsamheten för biogas i hela värdekedjan.

#### ***Avsnitt 12.3.2 Mål för ökad biogasproduktion***

Länsstyrelsen välkomnar ett nationellt mål för biogasproduktion. Länsstyrelsen anser vidare att målet är ambitiöst men ej orimligt om löpande styrmedeljusteringar görs vid de aviserade kontrollstationerna. Länsstyrelsen Skåne fattade redan 2010 beslut om ett regionalt produktionsmål på 3 TWh biogas (som regionalt delmål under miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan) varav cirka hälften skulle åstadkommas via mer traditionell rötning. Avsaknaden av kraftfulla nationella styrmedel gjorde dock att målet fick överges. Den potentialbedömning Länsstyrelsen då gjorde stämmer väl överens med det underlag som presenteras i utredningen. Länsstyrelsen vill vidare se en tydlig koppling mellan kontrollstationerna och att styrmedeljusteringar görs så att målet nås. Speciellt viktigt är detta för den första kontrollstationen då den fulla effekten av konkurrens från utländsk biogas ej är beaktad och fullt ut medräknad.

Länsstyrelsen gör bedömningen att biogasproduktionen från rötning skulle kunna öka från dagens 0,4 TWh/år till 1 TWh/år till 2030 i Skåne. Det anser Länsstyrelsen vara en önskvärd utveckling. Då krävs dock högre produktionspremier än det som föreslås.



### ***Avsnitt 12.5.2 Gödselgaspremie***

Den föreslagna stödpremien på 40 öre är, utifrån den erfarenhet Länssstyrelsen har av metanreduceringsstödet, inte tillräcklig för att med dagens teknik realisera biogaspotentialen från gödsel på den nivå som behövs för att uppnå målet. Många planerade gödselbaserade biogasanläggningar skulle få för dålig lönsamhet. Det skulle bli liten skillnad i jämförelse med dagens stödnivå, speciellt för mindre anläggningar.

### ***Avsnitt: 12.7.3 Utredningens ställningstagande i finansieringsfrågan***

Utredningen föreslår att kostnader för stödpaket I finansieras genom att det införs ett nytt anslag i statsbudgeten som kallas biogaspremier. Utredningen föreslår att medel förs till det nya anslaget från anslaget för klimatinvesteringar, energiforskningsanslaget och anslaget för miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket.

Länssstyrelsen stödjer utredningens förslag till finansiering.

### ***Avsnitt 12.9 Beskrivning av Jordbruksverkets uppdrag***

I dagsläget administrerar Jordbruksverket gödselgasstödet och biogasstödet 2018 medan Energimyndigheten följer upp skattebefrielsen. Klimatklivet administreras av Naturvårdsverket. Utredningen bedömer att den nuvarande situationen inte är optimal. Överkompensationsberäkningar görs inte av en och samma myndighet och inte heller på ett enhetligt sätt. För att kunna samla kompetens, kunskap och statistikinsamling gällande svensk biogasproduktion föreslår utredningen att en och samma myndighet får ett samlat ansvar för att genomföra och administrera stödpaket I. Utredningen föreslår att Jordbruksverket får i uppdrag att administrera stödet.

Länssstyrelsen delar utredningens bedömning att Jordbruksverket får detta uppdrag.

### **Samordning med andra myndigheter**

Utredningen förordar där en förbättrad samordning mellan Jordbruksverket, Energimyndigheten och Naturvårdsverket i syfte att få till stånd ett enhetligt dataunderlag samt för att säkerställa att de styrmedel som administreras av de olika myndigheterna koordineras på ett ändamålsenligt vis.

Länssstyrelsen anser att Naturvårdsverket och Energimyndigheten även bör få ett uppdrag att göra detta samt att koordinera den information som lämnas till biogasaktörerna.

### ***Avsnitt: 13.3 Utveckling av ett biogasregister***

Utredningens föreslår att ett biogasregister och/eller system för ursprungsgarantier för gas bör inrättas. Den bör samordnas med den unionsdatabas för att spåra drivmedel som kommissionen ska utveckla. Systemet behöver kunna användas



tillsammans med krav om uppfyllande av hållbarhetskriterier. Regeringen bör ge Energimyndigheten de uppdrag som är nödvändiga för att så ska ske.

Länsstyrelsen delar utredningen bedömning att det är önskvärt att det införs ett nationellt biogasregister. Ett register möjliggör både skattelättnader för biogasanvändning i industrin och att dess användning kan beaktas i EU:s utsläppshandel. I dagsläget görs import av framförallt dansk biogas för att åtnjuta skattelättnader i skånsk industri. Länsstyrelsen anser alltså att det är önskvärt att konkurrensen mellan svensk och dansk biogas mer likställd och då är bl.a. ett svensk biogasregister en del av lösningen.

### *Avsnitt: 13.6 Förbättrad samordning på regional nivå*

Utredningen föreslår att Regeringen bör uppdra åt länsstyrelserna att se över vilka möjligheter dessa har att stimulera en mer ändamålsenlig samordning mellan olika aktörer för att biogasens möjligheter att bidra till lokala eller regionala kretslopp ska kunna tas till vara på ett bättre sätt.

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på att utredningen lyfter länsstyrelsernas roll vad gäller energiomställning och ökat kretsloppsutnyttjande. Länsstyrelserna har i dagsläget redan pågående uppdrag med koppling till detta såsom genomförande av regionala energi- och klimatstrategierna, genomförandet av de regionala planerna för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel och verka för effektiva klimatinvesteringar i länet och synergieffekter mellan olika åtgärder. Länsstyrelsen har även uppdrag i tillsynen av både företags och kommuners avfallshantering som har direkt koppling till ökat kretsloppstänkande.

Länsstyrelsen välkomnar ett förtydligat uppdrag vad gäller biogas och regionala kretslopp under förutsättning att de medel som Länsstyrelserna har för regional och lokal kapacitetsutveckling behålls och gärna utökas. Länsstyrelsen Skåne har en lång tradition av att främja biogasutvecklingen i länet och har varit med och skapat och bibehållit de samverkansplattformar som finns på regional nivå såsom Biogas Syd. Ytterligare medel till regional och lokal kapacitetsutveckling skulle möjliggöra en ökad satsning på den redan etablerade samverkan som finns, för att mer ändamålsenlig samordning mellan olika aktörer för att biogasens möjligheter att bidra till lokala eller regionala kretslopp.

Skåne har exceptionellt goda förutsättningar för biogas. En etablerad aktörssamverkan och en stor andel av den potential till biogasproduktion som utredningen förslår ska realiseras. Vid behov att prioritera medel för detta uppdrag anser Länsstyrelsen Skåne att uppdrag bör ges till de län som har störst biogaspotential och intresse av att realisera denna potential.



### ***13.9 Miljö tillstånd och tillsyn av biogasanläggningar***

Utredningens bedömning är att det kan finnas skäl att överväga möjligheterna att samla miljöprövningen av biogasanläggningarna till en eller ett par länsstyrelser. Därtill anser utredningen att det kan finnas skäl att låta utarbeta en vägledning som är gemensam för de myndigheter som bedriver tillsyn över biogasanläggningar.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det finns anledning att se över om det går att samla miljöprövningen av biogasanläggningarna till en eller ett par länsstyrelser. Det är önskvärt att kompetensen koncentreras. Det är dock ej möjligt inom befintliga budgetramar utan tillskott behövs. Det är också viktigt att kompetensen säkerhetsställs. Skåne och södra Sverige har en stor del av den biogaspotential som utredningens förslag vill realisera. Länsstyrelsen Skåne gör bedömningen att vår Länsstyrelse skulle kunna klarat av utmaningen i att vara värd för en mer koncentrerad miljöprövning om förutsättningar i form av resurser och tydliga beskrivningar ges. Exakt placering behöver naturligtvis utredas innan beslut. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det behövs ökad nationell vägledning. Det gäller både vad gäller prövning och tillsyn. Det mest effektiva för snabba prövningar är att ansökningarna som kommer in är så när som kompletta från början. Grunder läggs vid samråden. För en likvärdig och snabbare prövning är därför viktigt att det nationellt tas fram en vägledning om prövning av biogasproduktion, till länsstyrelserna, som kan användas som underlag vid samråden. Det kan även handla om att ta fram t.ex. ansökningsmallar till sökanden. Genom att använda sådana mallar hjälper det även handläggaren att snabbt veta var de hittar information i de annars ganska stora ansökningarna. Det kan även finnas fördelar genom att det blir enklare att jämföra olika anläggningar och kortare tid för konsulter att ta fram ansökningar.

Länsstyrelsen anser även att framtagande av vägledning vad gäller miljöbalkstillsyn av biogasanläggningar också är önskvärt.

Länsstyrelsen kan även konstatera att många biogasanläggningar rötar avloppsslam. I takt med att andra substrat ökar i användning kommer andelen avloppsslam att minska, dock är avloppsslammet innehåll av tungmetaller och andra föroreningar är ett problem vid spridning av biogödsel. Att särskilja avloppsslam från jordbruk och livsmedelsrelaterade substrat är önskvärt om det ska spridas på åkermark. Att skilja denna typ av substrat från varandra skulle kunna förenkla tillståndprocesser för biogasanläggningar. Länsstyrelsen förhoppning är att denna utrednings mål om ökad biogasproduktion stäms av med de förslag som presenteras i Utredning om en giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam (SOU 2020:3)





***13.10.2 Stöd till gasdrivna klimatlastbilar och 13.12.1 Uppdaterad miljöbilsförordning***

Utredningen föreslår att gasdrivna bussar och lastbilar ska ingå i den klimatpremie för miljölastbilar som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2020. Länstyrelsen anser att det är fortsatt viktigt att ge stöd till den merkostnad som finns för att snabbt på en bred front stödja biogasanvändningen för tung vägtrafik.

Länstyrelsen välkomnar också en ny miljöbilsförordning som premierar biogasdrivna fordon där hela miljönyttan vägs in.

Länstyrelsen skulle gärna sett fler förslag från utredningen på styrmedel som snabbare skulle ge stor effekt i efterfrågan på biogas i transportsektorn.

***13.11 Mål för användningen av biogödsel***

Utredningen föreslår att Regeringen bör uppdra åt Jordbruksverket att föreslå ett mål för användningen av biogödsel i det svenska jordbruket. Länstyrelsen stödjer utredningens förslag. Viktigt för ökad miljönyttan men även för nya styrmedel som kan öka värdet på biogödsel och därmed på hela värdekedjan för biogas.



Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin. Vid den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Annelie Johansson från miljöavdelningen, avdelningschef Matz Hammarström från landsbygdsavdelningen, enhetschef Jeanette Schlaucher från miljöstrategiska enheten och klimat- och energistrateg Johannes Elamzon, föredragande. I yttrandet har även deltagit enhetschef Rima Dauod från miljötillsynsenheten, handläggare Niccola Zinai Eklund från miljöprövningsenheten, klimat och energistrateg Peter Odhner från miljöstrategiska enheten och handläggare Ingemar Arvidsson, enheten för Landsbygd Samverkan.

Ola Melin  
Länsöverdirektör

Johannes Elamzon  
Klimat- och energistrateg

*Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.*

**Kopia**  
Deltagande  
[exp-staben.skane@lansstyrelsen.se](mailto:exp-staben.skane@lansstyrelsen.se)